

Remissvar

Dnr: 2020–066

14 april 2020

Finansdepartementet (mottagare)
103 33 Stockholm

Fler RUT-tjänster och höjt tak för rutavdraget

RUT-utredningen, SOU 2020:5

SMÅ SYSSELSÄTTNINGSEFFEKTER AV UTVIDGAT RUT-AVDRAG OCH HÖJT TAK

Delbetänkandet från RUT-utredningen för fram fyra nya områden som ska kunna omfattas av RUT-avdraget: tvätt av kläder på tvätterianläggning, montering av möbler, transport av bohag samt enklare tillsyn av bostäder. Delbetänkandet föreslår även en höjning av RUT-avdraget från 50 000 kronor om året till 75 000 kronor.

Konjunkturinstitutet har tidigare bedömt att RUT-avdraget har positiva effekter på den registrerade sysselsättningen och att avdraget omvandlar svarta transaktioner till vita. Ökad registrerad sysselsättning och fler arbetade timmar hos köparna av RUT-tjänster ger ett positivt tillskott till de offentliga finanserna, även om avdraget inte verkar vara självfinansierande.¹ De tjänster som omfattas av RUT-avdraget har utvidgats tidigare. Då bedömde Konjunkturinstitutet att dessa utvidgningar inte skulle ha särskilt stora effekter, varken på registrerad sysselsättning eller de offentliga finanserna. Bedömningen kvarstår och gäller även denna utvidgning. Enligt utredningens tidsanvändningsstudie är den tid hushåll lägger på de tjänster som nu också ska omfattas av RUT-avdrag av klart lägre omfattning jämfört med städning, som omfattats sedan RUT-avdraget infördes.

RUT-AVDRAG FÖR TVÄTTERITJÄNSTER LIKNAR MER EN MOMSSÄNKNING

Hur lämplig en tjänst är för RUT-avdrag beror främst på hur omfattande svart arbete är vid köp av tjänsten och hur mycket tid hushåll i genomsnitt lägger på att utföra tjänsten i de fall de utför den själva. Av de fyra typer av tjänster som utredningen föreslår ska omfattas av RUT är tvätt av kläder den som tar mest tid i anspråk och därför har störst potential att öka registrerad sysselsättning och därmed de offentliga intäkterna.

Konjunkturinstitutet ställer sig frågande till utredningens beräkning av sysselsättningseffekterna av utvidgningen av RUT. Utredningen skriver att ett RUT-avdrag på 25 procent av kostnaden för tvätteritjänster kan skapa 1500 arbetstillfällen.² Konjunkturinstitutet anser att denna sysselsättningseffekt är allt för stor. Huvudskälet till att sysselsättningseffekten bör vara betydligt lägre är att tvätteritjänster inte omfattas av svartarbete på samma sätt som var

¹ Riksrevisionen finner svagt stöd för att RUT-avdraget är självfinansierande, se "RUT-avdraget – konsekvenser av reformen", RIR 2020:2.

² Utredningen antar att en 25 procentig minskning av priset leder till en ökning av sysselsättningen i branschen med 300 procent och att sänkningen berör hälften av branschens 1000 anställda, se SOU 2020:5, sid. 236-237.

fallet för hemstädning innan RUT infördes.³ Ett RUT-avdrag på tvätteritjänster kan istället ses som en riktad momsänkning. Hur stor del av en momsänkning, eller RUT-avdrag, som tillfaller konsumenterna är en empirisk fråga och kan se olika ut beroende på vilken tjänst som får lägre skatt. När utbudet av en tjänst är priskänslig medan efterfrågan är mindre priskänslig tillfaller en större del av RUT-avdraget konsumenterna. Teoretiskt kan ett RUT-avdrag sänka priset med mellan 0 och 100 procent av RUT-avdragets storlek.⁴

Tidigare studier av lägre moms inom vissa branscher visar att en stor del av skattesänkningen går till producenterna i form av högre marginaler. Kosonen (2015) finner att cirka 50 procent av en sänkning av momsen på frisörtjänster i Finland kom konsumenterna tillgodo i form av lägre pris medan resterande 50 procent kom producenterna till del.⁵ Konjunkturinstitutet (2015) finner att den sänkta restaurangmomsen ökade sysselsättningen med omkring 6 procent på kort sikt och 2 procent på längre sikt.

Sammantaget pekar dessa skattningar på att den registrerade sysselsättningen i tvätteribranschen kan öka med omkring 5–15 procent, eller med 25–75 arbetstillfällen.⁶ Det kan jämföras med utredningens beräkning på 1 500 nya arbetstillfällen. Vidare kan tilläggas att företag som utför hemstädning även erbjuder att tvätta kläder, men då i köparens bostad. Detta bör ytterligare minska sysselsättningseffekten.

FÅ KOMMER ATT NÅ RUT-AVDRAGETS TAK

Utredningen föreslår också att RUT-avdraget höjs till 75 000 kronor. Konjunkturinstitutets bedömning är att höjning av RUT-avdraget endast har små effekter på registrerad sysselsättning och offentliga finanser. Det är mycket få personer som årligen utnyttjar dagens fulla RUT-avdrag på 50 000 kronor.⁷ Gruppen som skulle slå i ett tak på 75 000 kronor bedöms vara ännu mindre. Det är främst höginkomsttagare som kan väntas konsumera så mycket RUT-tjänster att de kan bli föremål för ett fullt avdrag.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Urban Hansson Brusewitz. Föredragande har varit Jonas Kolsrud

Urban Hansson Brusewitz
Generaldirektör

³ Skatteverket (2020) redovisar i rapporten "Svarta arbetsinkomster: beräkningar baserade på Skatteverkets revisioner" beräkningar av svarta löner för olika branscher. Tvätteribranschen redovisas inte separat utan som en del av andra tjänstebranscher som begravningsentreprenörer och tatueringssalonger. Andelen svarta löner för dessa branscher skattas till 17 procent vilket är betydligt mindre än branscher som restaurang och jordbruk och taxi där de svarta lönerna skattas till 30-40 procent av de sammanlagda löneutbetalningarna.

⁴ Se Häkkinen Skans, I. och T. Kosonen (2011), "Sänkt moms på frisörverksamhet och restauranger i Finland: Blev det verkligen lägre priser och högre sysselsättning?", *Ekonomisk debatt*, 39 (4), sid. 5–16.

⁵ Se Kosonen, T. (2015), *More and cheaper haircuts after VAT cut? On the efficiency and incidence of service sector consumption taxes*, *Journal of Public Economics*, 131, sid. 87-100. Konjunkturinstitutet (2015) finner att sänkt restaurangmoms med 13 procentenheter ledde till att restaurangpriserna sjönk med 5 procent.⁵ Detta innebär att ungefär 40 procent av skattesänkningen kom konsumenterna till del.

⁶ Prissänkningen på konsumentpriset på tvätteritjänsten är $25 \cdot 0,5 = 12,5$ procent, där 0,5 är andelen som kommer konsumenterna tillgodo. Konjunkturinstitutet (2015) visar att en prissänkning på 5 procent ger en sysselsättningsökning på 2-6 procent. Detta innebär att elasticiteten hos sysselsättningen med avseende på priset är mellan 2/5 och 6/5 eller mellan 0,4 och 1,2. Det i sin tur ger en ökning av antalet arbetstillfällen med $0,4 \cdot 12,5$ och $1,2 \cdot 12,5$ eller mellan 5 och 15 procent. Med 500 anställda så stiger sysselsättningen med mellan $500 \cdot 0,05$ och $500 \cdot 0,15$, eller 25–75 personer.

⁷ Enligt Riksrevisionen (2020) hade 5,5 procent av RUT-köparna avdrag på 20 000 kronor eller mer 2017, se "RUT-avdraget – konsekvenser av reformen", RIR 2020:2. Då uppgick avdraget till som mest 25 000 kronor.